

КНИЖКА, ЯКУ ВИ ТОЧНО ЗАПАМ'ЯТАЄТЕ

Роб Іставей — письменник, спікер, консультант, автор бестселерів, випускник Кембриджу, директор *Maths Inspiration* — особливої програми лекцій з математики для підлітків, що об'єднує найталановитіших спікерів. У минулому керівник Математичної асоціації Великої Британії. Його праці — справжні сенсації, які допомогли мільйонам людей у всьому світі розвинути свої вроджені здібності та набуті бажаних навичок.

А ви знали, що звичайна рибка має здатність пам'ятати щось або когось тільки три секунди? Тож якщо ви не хочете бути рибкою і мрієте прокачати свою пам'ять до супергеройського рівня, Роб Іставей легко допоможе вам у цій справі. Що таке пам'ять? Як вона працює? Як запам'ятати все? Ця книжка містить цікаві практичні завдання й техніки запам'ятовування, реальні історії, незвичайні експерименти та дієві вправи. Хто сказав, що всього не запам'ятати? Прокачайте пам'ять на максимум, перетворивши мозок на справжній комп'ютер, у якому знайдеться місце для файлу будь-якого розміру.

Авторитетний та інтерактивний посібник.

Publishers Weekly

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4561-7

9 786171 245617

РОБ ІСТАВЕЙ

ЯК ЗАПАМ'ЯТОВУВАТИ

(майже)

ВСЕ

І ЗАВЖДИ

РОБ ІСТАВЕЙ

ЯК

ЗАПАМ'ЯТОВУВАТИ

(майже)

ВСЕ

І ЗАВЖДИ

Приголомшливі лайфхаки

для прокачки вашої пам'яті

РОБ ІСТАВЕЙ

▶▶ЯК◀◀

ЗАПАМ'ЯТОВУВАТИ
(майже)

и и
ВСЕ и и
І ЗАВЖДИ
...

*Приголомшливі лайфхаки
для прокачки вашої пам'яті*

ХАРКІВ 2018 КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ

УДК 159.953
I-89

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

First published in Great Britain in 2015 by Portico
An imprint of Pavilion Books Company Limited, 43 Great Ormond Street, WC1N 3HZ

Перекладено за виданням:
Eastaway R. How to remember (almost) everything ever / Rob Eastaway. —
London : Portico, 2015. — 176 p.

Переклад з англійської Ілони Віннічук

Дизайнер обкладинки Євген Спіжовий

Науково-популярне видання

ІСТАВЕЙ Роб
Як запам'ятовувати (майже) все і завжди
Приголомшливі лайфхаки для прокачки вашої пам'яті

Керівник проекту *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *А. В. Альошичева*
Редактор *Т. О. Небесна*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *М. А. Ольховська*

Підписано до друку 05.01.2018. Формат 60х90/16. Друк офсетний.
Гарнітура «Franklin Gothic». Ум. друк. арк. 11. Наклад 4000 пр. Зам. №

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cor@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р. www.unisoft.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

UNISOFT

ISBN 978-617-12-4561-7
ISBN 978-1-91023-224-8 (англ.)

© Portico, 2015
© Rob Eastaway, текст, 2015
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

ПОДЯКИ

Я хотів би подякувати своїм племінникам Тому і Марку, які завжди допомагали мені у проведенні кількох експериментів, Девіду та Іану, моїм справжнім «живим енциклопедіям», які зуміли роздобути просто вражаючі дані. Також я хочу висловити подяку Гейзел і Баррі за те, що спрямовували мою діяльність у правильне русло. Я дякую Марті та Дейву, Пітеру й Мері, Крісу та групі «Старі добрі часи?», а ще учителям і учням Баптистської національної школи святого Джона, що у Мідлтоні, Американської школи в Бухаресті, шкіл «Лейксайд» міста Коппел і «Нейшнс Форд» міста Шарлотт за всю їхню допомогу в проведенні експериментів. І, звісно ж, тобі, Елайно, що підтримувала й підбадьорювала мене протягом усього періоду написання цієї книжки.

Я дякую Тому Лорензіну, Барбарі Абрагамс, Гелен Нікол й усім іншим, кого впродовж кількох місяців екзаменував у рамках своїх експериментів.

P. I.

ЗМІСТ

Вступ..... 9

ЧАСТИНА ПЕРША

Як запам'ятовувати більше..... 12

Вигадування історії..... 15

Метод кімнати..... 22

Запам'ятовування цифр..... 34

Запам'ятовування за допомогою рим..... 42

Добирання знайомого шаблону..... 45

Застосування органів чуття..... 48

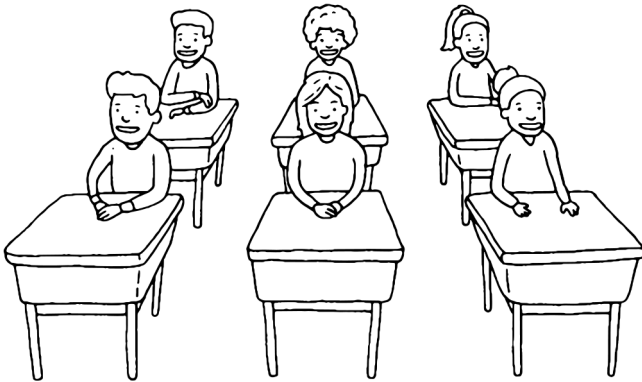
Фотографічна пам'ять..... 52

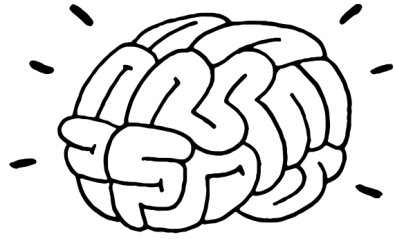
Музична пам'ять..... 56

Збудники пам'яті..... 58

Вигадайте власні мнемонічні прийоми..... 64

Ігри для тренування пам'яті..... 66

Ще декілька порад стосовно пам'яті.....	68
Надпотужна пам'ять.....	73

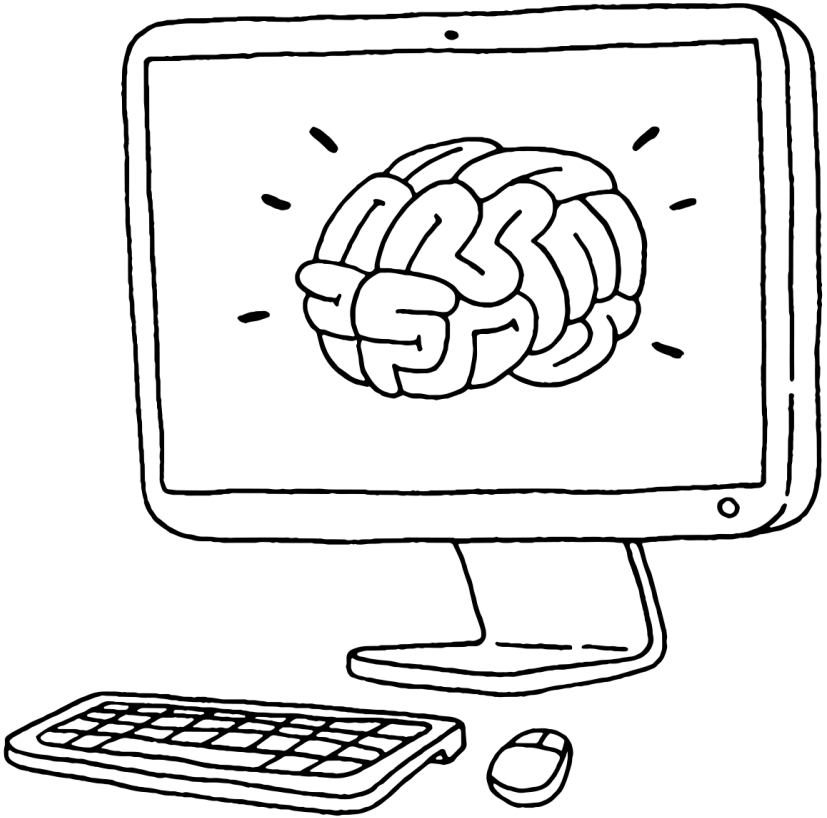
ЧАСТИНА ДРУГА

Як працює пам'ять.....	76
Комп'ютер і мозок.....	77
Учені, які досліджують мозок.....	90
Як працює ваш мозок?.....	92
Ліворукість і праворукість.....	96
Пам'ять і рух очей.....	100
Як довго зберігаються спогади?.....	104
Різні види пам'яті.....	108
Забування.....	110
Пам'ять може жартувати!.....	115
Тварини і пам'ять.....	118
Що далі?.....	124

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

Що таке мнемоніка?.....	128
50 фантастичних мнемонічних прийомів.....	129
Створюйте власні мнемонічні прийоми.....	176

ВСТУП

У вас усередині міститься один з найнеймовірніших комп'ютерів на Землі. Він здатен зберігати мільярди бітів інформації й майже миттєво знаходити потрібну. Він може моментально розпізнати звук чи запах, рукопис чи зображення — значно швидше й достовірніше за електронні комп'ютери.

Що ж це за диво-машина? Звісно ж, ідеться про ваш мозок. Людський мозок — пристрій настільки розумний і складний, що лише в останні роки ми почали розуміти, як він працює і на що здатен.

З усіх умінь, якими наділений мозок, найважливішим і найбільш загадковим є пам'ять.

Що таке пам'ять? Як вона працює? Чи наділені пам'яттю тварини? Чи це можливо — запам'ятовувати все? Чи може звичайна людина покращити свою пам'ять настільки, щоб та стала суперсильною? Це лише деякі таємниці, які ми з вами спробуємо розкрити.

У першій частині цієї книжки ви дізнаєтеся про різноманітні способи запам'ятовування і з'ясуєте, як використовувати свій мозок максимально ефективно. У другій частині довідаєтеся, що вдалося з'ясувати вченим про роботу пам'яті й мозку. Третя частина книжки містить 50 веселих і дуже простих технік запам'ятовування, завдяки яким ви зможете миттєво воскресити у своїй пам'яті будь-які корисні факти й інформацію, вразивши своїх друзів.

На сторінках цієї книжки ви натрапите на дивовижні реальні історії про пам'ять і зможете виконати захопливі завдання та провести не менш захопливі експерименти.

Тож якщо ви готові поринути у вражаючу мандрівку звивинами свого мозку, читайте далі!

ЧАСТИНА

ПЕРША

ЯК ЗАПАМ'ЯТОВУВАТИ БІЛЬШЕ

А ви знали, що, на думку деяких людей, ми, як правило, використовуємо менше десяти відсотків можливостей свого мозку?

Якщо це справді так, значить, ви здатні колосально покращити свою пам'ять. І цей розділ дасть вам можливість переконатися в цьому на практиці. Існує багато всіляких рекомендацій і методів покращення пам'яті. Але будьте уважні! Для опанування будь-якої нової методики потрібен час. Дайте собі можливість попрактикуватися. Хтозна, можливо, ви відкриєте у собі здібності, які вас здивують. Розпочнімо з експерименту.

ЕКСПЕРИМЕНТ 1

ЯКІ СЛОВА?

На с. 14 ви бачите список з 20 слів. Прочитайте його один раз і повертайтеся.

ЗРОБІТЬ ЦЕ ЗАРАЗ

Ну що, прочитали список? А тепер запишіть стільки слів із нього, скільки зможете пригадати. Скільки у вас вийшло?

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Якщо ви зуміли запам'ятати п'ять слів, знайте — ви чудово впо-
ралися із завданням. Важливо з'ясувати, які саме слова закарбу-
валися у вашій пам'яті. Люди схильні запам'ятовувати перші й ос-
танні пункти зі списку, тож, можливо, у вашій голові залишилися
такі слова, як «лялька» і «ліжко». Крім того, я майже впевнений, що
ви запам'ятали слово «тру-ля-ля». Чому? Тому що воно довше й без-
глуздіше за решту слів у списку. Мозок особливо добре запам'ято-
вує услякі незвичні речі та нісенітниці.

ПРОЧИТАЙТЕ СЛОВА ОДИН РАЗ,
А ТОДІ ПЕРЕГОРНІТЬ СТОРІНКУ НАЗАД.

ЛЯЛЬКА
РУКА
ЗЕЛЕНИЙ
ДВА
ПЛАСТМАСА
ВЛАВ
ПРИКЛЕЮВАТИ

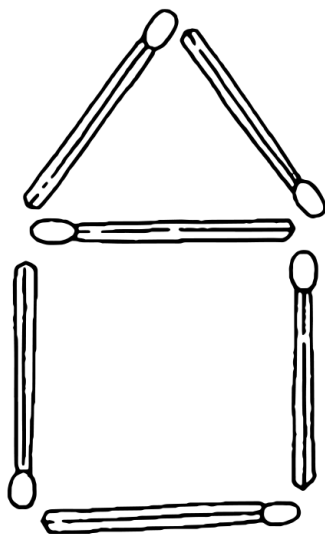
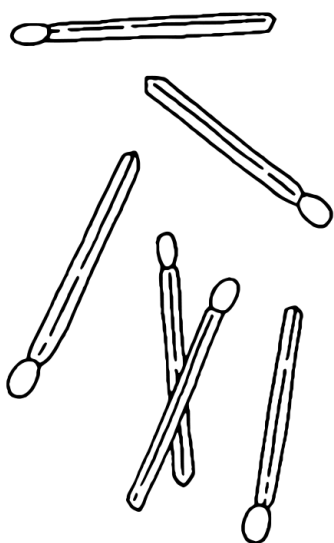
ТРУ-ЛЯ-ЛЯ
ЖУЙКА
ВІДРО
ЛІТАТИ
ШВИДКІСТЬ
ВАЖКИЙ
ПІДЛОГА

ВИСОКИЙ
КУХАР
ЧАС
ЯК
ЗЛИЙ
ЛІЖКО

ВИГАДУВАННЯ ІСТОРІЇ

Одна з причин того, що ви не запам'ятали увесь список, полягає в тому, що слова в ньому ніяк не пов'язані між собою. Хаотично змішані дані чи предмети значно важче зафіксувати у пам'яті, ніж ті, що якимось чином зв'язані між собою й підпорядковані певній логіці. Перевірте це на собі. З сірників було викладено два візерунки. Подивіться на них протягом кількох секунд, а тоді прикрийте. Який з них запам'ятався вам краще?

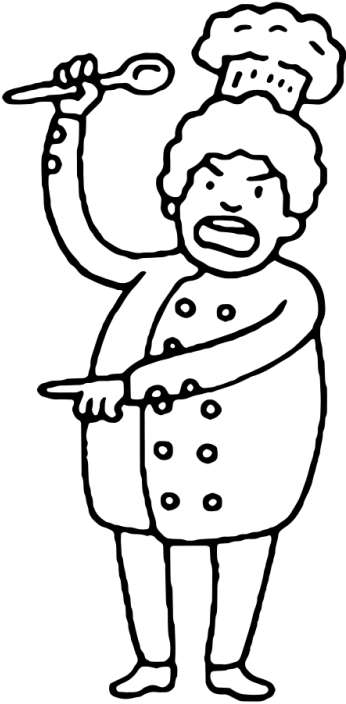

Кожен з візерунків викладено із шести сірників, однак той, що справа, запам'ятати значно легше, оскільки така комбінація формує впізнаваний шаблон. Кожен сірник має чіткий зв'язок з іншим. Пам'ять працює краще, коли те, що ви намагаєтеся в ній закарбувати, певним чином пов'язане між собою.

Один зі способів зв'язати між собою слова зі списку — об'єднати їх в історію. Випробуймо цей прийом на списку з попередньої сторінки і вигадаймо історію, в якій фігуруватимуть усі подані слова. І пам'ятайте: що безглуздіша вийде історія, то легше її буде згодом пригадати!

Колись давно була в мене
ПЛАСТМАСОВА ЛЯЛЬКА,
і мала вона **ДВІ ЗЕЛЕНІ**
РУКИ. Одна рука відчепила-
ся й **УПАЛА**, і мені довелося
ПРИКЛЕЮВАТИ її до тулуба
за допомогою **ЖУЙКИ**.

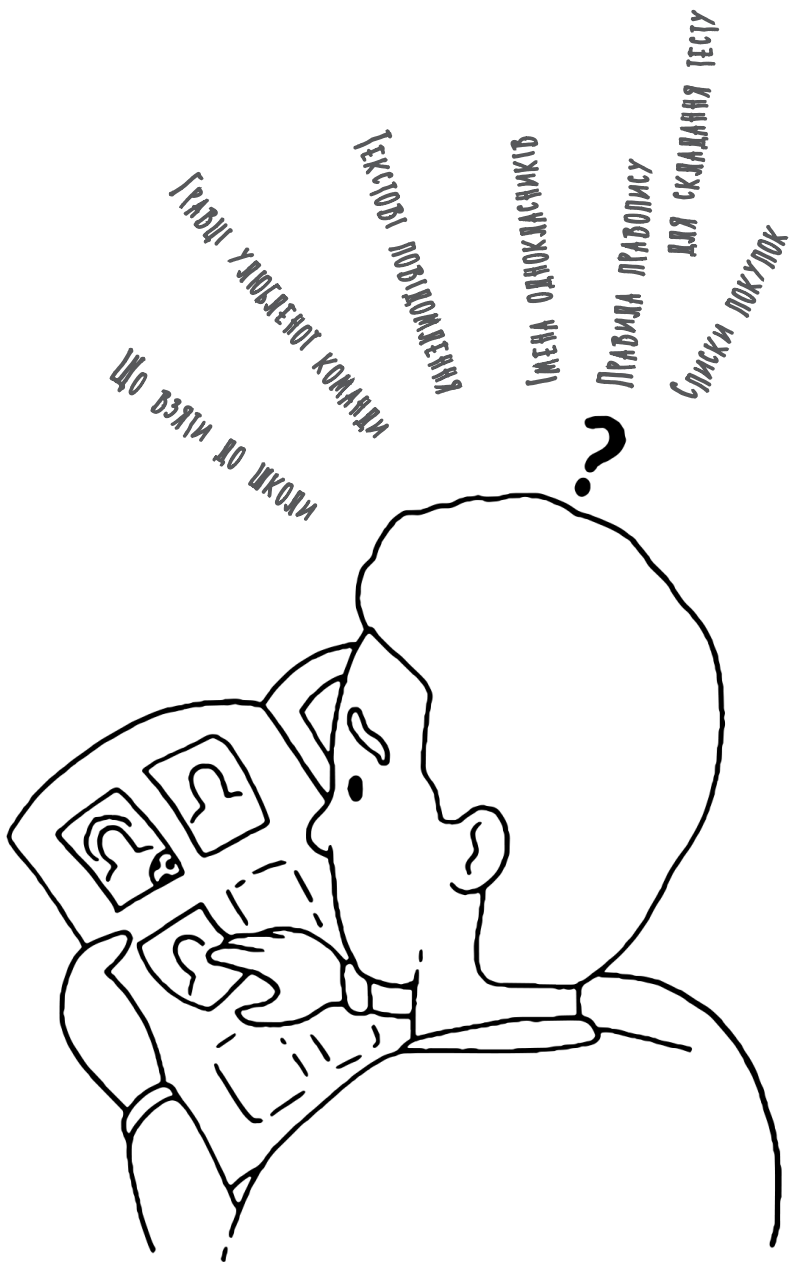
«**ТРУ-ЛЯ-ЛЯ!** — вигукнув
я. — Цікаво, чи зможе вона
ЛІТАТИ?» От тільки лялька
була надто **ВАЖКОЮ**, тож,
зрештою, вона на **ВИСОКІЙ**
ШВИДКОСТІ приземлилася
просто у **ВІДРО** на **ПІДЛОЗІ**.

«**ЯК** таке могло статися? —
запитав **ЗЛИЙ КУХАР**. —
Вже **ЧАС** іти в **ЛІЖКО!**»

Прочитайте цю історію ще раз, а тоді прикрийте її й спробуйте воскресити у пам'яті. Дуже ймовірно, ви помітите, що у такий спосіб змогли запам'ятати більше слів зі списку. Тож коли вам наступного разу треба буде закарбувати у пам'яті якийсь важливий список, чому б не об'єднати його елементи в історію?

ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ШЛЯХОМ РОЗПОВІДАННЯ ІСТОРІЙ

За останні сто років дослідники віддалених куточків світу знайшли чимало племен, у яких не було звичаю вести записи подій. Легенди та історії передавалися від одного покоління до іншого завдяки оповідачам, які тримали їх у своїй голові. Іноді обсяг інформації був такий великий, що на її виклад антропологам, які фіксували ці історії, оповідач витрачав шість днів. Будучи записаними, вони заповнили б сотні сторінок. Як же можна було їх усі запам'ятати? Майже напевно — слухаючи і повторюючи кожну історію знову й знову, поки вона не закарбується в пам'яті з абсолютною точністю. Повторення — ефективний спосіб запам'ятовування!

Метод вигадування історії дуже ефективний для запам'ятовування деяких типів списків, однак він не допоможе запам'ятати все. Приміром, уявіть, що ви перейшли до іншої школи. Як запам'ятати імена всіх нових однокласників? Насправді ви могли б скористатися методом, який іще 2000 років тому запропонував грецький поет Сімонід.

ІСТОРИЯ СІМОНІДА

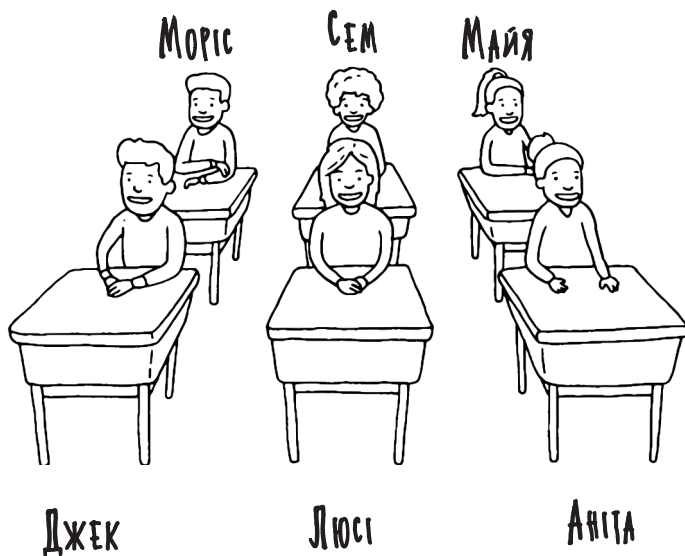
Сімоніда часто просили декламувати свої поезії перед аудиторією. Одного дня патрицій на ім'я Скопас запросив поета на бенкет, аби той розважив гостей після обіду. Сімонід написав вірш спеціально для Скопаса й продекламував його гостям. Під час виступу до нього прийшли двоє посланців. Тож, закінчивши декламувати, поет відразу покинув будинок.

Поки він був надворі, сталося страшне лихо. Раптовий землетрус зруйнував будівлю, і її уламками розчавило всіх людей, які на той момент перебували всередині. Гості бенкету перетворилися на моторошне місиво, так що було неможливо встановити особу жодного з них. Це було серйозною проблемою, оскільки сім'ям загиблих потрібно було знати, які з тіл належали їхнім близьким. На щастя, Сімонід зумів відтворити розташування усіх гостей за обіднім столом, і в такий спосіб вдалося ідентифікувати тіла жертв землетрусу.

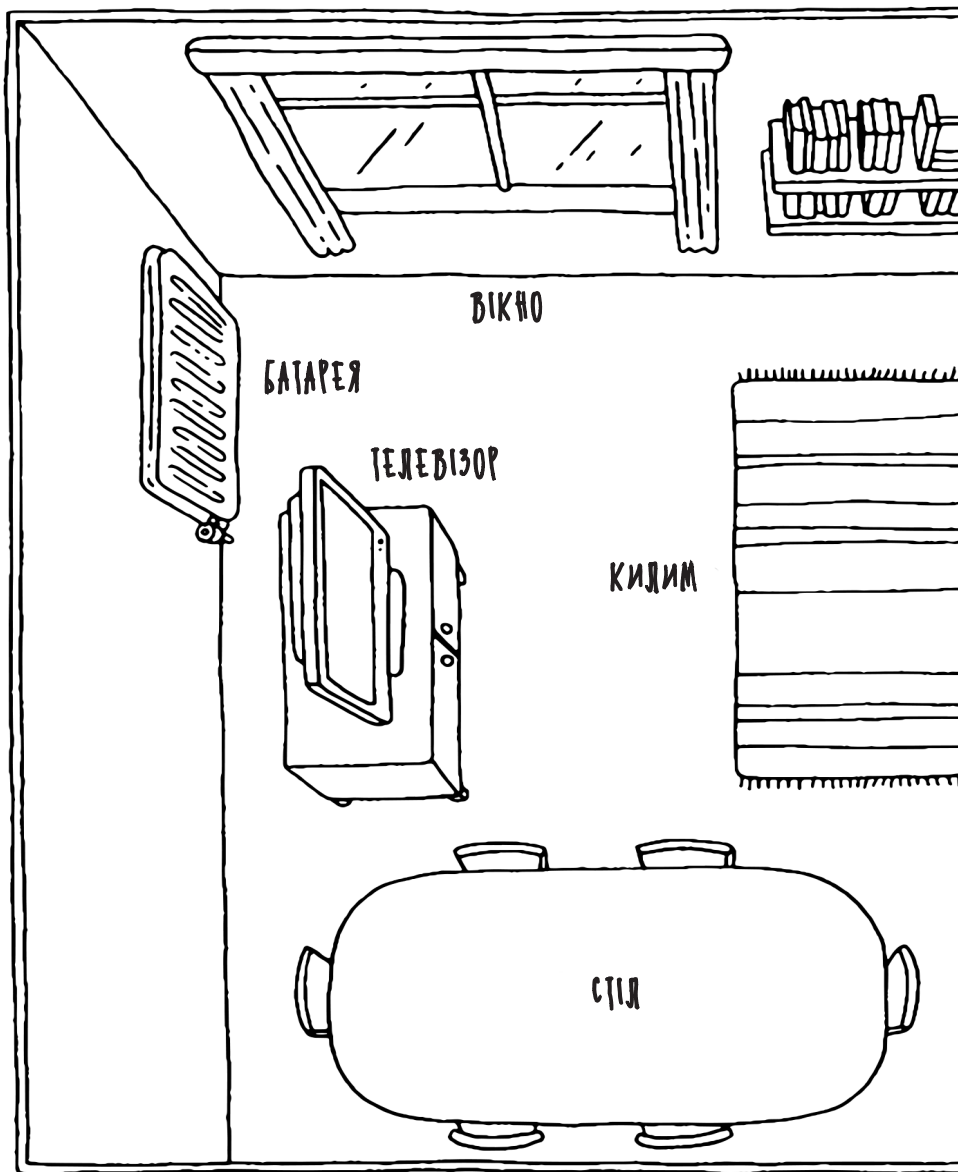
Ця подія наштовхнула Сімоніда на одну ідею. Він усвідомив, чому з такою легкістю запам'ятав усіх гостей: кожен з них займав певне місце у кімнаті. Сімонід скористався цим своїм досвідом і винайшов корисний спосіб запам'ятовування, який назвав «методом кімнати».

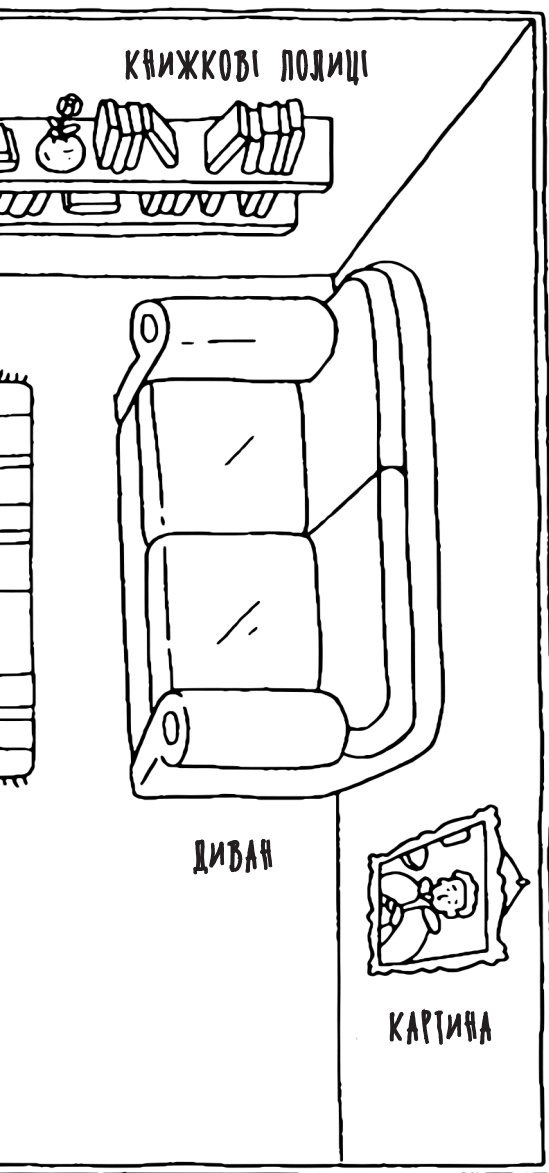
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ СІМОНІДА В ШКОЛІ

Спробуйте подумки назвати всіх учнів свого класу, не пропускаючи жодного. Вам важко це зробити? Сімонідів «метод кімнати» може допомогти усе пригадати. Подумайте про розташування парт у вашому класі — усі учні мають сидіти на своїх звичних місцях. Коли ви будете подумки переводити погляд від однієї парти до іншої, то, ймовірно, побачите, хто з однокласників сидить на тому чи тому місці. Тож, аби пригадати всіх учнів класу, вам потрібно лише уявити розташування парт. Ну що, спрацювало?

МЕТОД КІМНАТИ

У школах і університетах Давньої Греції одним з найважливіших предметів вивчення була пам'ять. Багато учнів опанували Сімонідів метод запам'ятовування. У вас є можливість випробувати «метод кімнати» на практиці й перевірити, чи допоможе він вам запам'ятати список покупок.

Перед тим як ви візьметеся за це завдання, подивіться на малюнок кімнати, у якій знаходиться вісім підписаних предметів. Упевніться, що ви пам'ятаєте, де розташований кожен з них.

А ось і список покупок, який потрібно запам'ятати. Він складається з восьми найменувань. Запам'ятовуйте кожне з них, пов'язуючи його зі своєю «кімнатою пам'яті».

СПИСОК ПОКУПОК

ІГРАШКОВА ВАНТАЖІВКА

КВІТИ

СОСИСКИ

СОБАЧИЙ КОРМ

НАСТІННИЙ ГОДИННИК

ГАЗЕТА

СМУГАСТА КРАВАТКА

ПЛИТКА ШОКОЛАДУ

Тепер спробуйте запам'ятати всі пункти списку описаним нижче способом.

ІГРАШКОВА ВАНТАЖІВКА. Уявіть, як іграшкова вантажівка проїжджає зверху по батареї: подумки відтворіть гуркотіння двигуна!

КВІТИ. Подивіться на телевизор. Уявіть, що на екрані зображені прегарні квіти.

СОСИСКИ. Подумки підійдіть до книжкової шафи. Погляньте на верхню полицю. Уявіть, що всі книжки на ній такі само спокусливо смачні, як смажені сосиски.

СОБАЧИЙ КОРМ. Подивіться у вікно. Уявіть, що з вулиці до кімнати зазирає велетенський пес, який тримає в зубах банку собачого корму.

НАСТІННИЙ ГОДИННИК. Уявіть, що гачок, на якому висить картина, — це секундна стрілка годинника, яка повільно рухається по колу зі звуком «тік-тік-тік».

ГАЗЕТА. Уявіть, що газета звисає зі спинки дивана й щоразу, коли ви сідаєте на нього, злегка колихається.

СМУГАСТА КРАВАТКА. Уявіть, що на килимі зображені смугасті краватки.

ПЛИТКА ШОКОЛАДУ. Уявіть, що плитка шоколаду тане й розтікається по столу.

А тепер згорніть книжку й подумки огляньте свою «кімнату пам'яті». Чи можете ви пригадати всі предмети зі списку?

Ну, як ваші успіхи? Зазвичай за допомогою цього методу можна запам'ятати щонайменше п'ять пунктів з восьми. Якщо вам не вдалося пригадати всі вісім пунктів, поміркуйте, чому це могло статися. Можливо, картинки, які ви малювали у своїй уяві, були недостатньо чіткими. Вам буде значно легше, якщо зображення у вашій голові будуть по-справжньому безглуздими, навіть якщо вони рухатимуться й видаватимуть звуки — скажімо, нехай пес, що зазирає у вікно, гарчить і грюкає бляшанкою по шибці!

ЗНАТИ, ЯК «ОТЧЕ РАШ»

У Давній Греції політикам і юристам часто доводилося виступати з промовами. Іноді оратору не дозволялося користуватися своїми записами — ви тільки уявіть, як це було важко! Щоб вивчити свої промови, давні греки застосовували «метод кімнати». Вони розміщували різні частини своїх промов у різних частинах «будинку пам'яті», а тоді уявляли, як ідуть по ньому, підбираючи дорогою ці частини. У Давньому Римі «метод кімнати» також був популярним. Імовірно, саме до нього вдавався Юлій Цезар, коли виступав зі своїми натхненними промовами. Пам'ять відігравала надзвичайно важливу роль і у житті воєначальників. Так, за переказами, Публій Сципій, видатний римський полководець, знав на ім'я кожного солдата у своєму 35-тисячному війську. А скільки імен знаєте ви?

РОЗВАЖАЛЬНІ ТРЮКИ

До винайдення телевізора людям доводилося шукати інші способи розважитись. У багатьох сім'ях удома стояло піаніно, і недільними вечорами домочадці частенько збиралися разом і музикували. Окрім цього, вони ще грали в різноманітні ігри або виконували розважальні трюки. Дуже популярними в ті часи були трюки пам'яті: діти часто декламували своїм батькам вірші, причому як у правильній послідовності, так і у зворотній!

Існував іще один дуже популярний трюк цього стибу: людина мала запам'ятати список слів, а тоді повторити їх у тій послідовності, в якій попросять глядачі. Скажімо, виконавця трюку могли запитати: «Яке слово стоїть під номером 12?». Або попросити: «Назви кожне друге слово зі списку».

Ви можете виконати цей трюк, застосовуючи «метод кімнати». Щоб запам'ятати список із 16 найменувань, до кожного предмета меблів зі своєї «кімнати пам'яті» прив'яжуйте по два пункти зі списку. Наприклад, скористайтеся книжковою полицею для запам'ятовування слів «сосиски» і «кетчуп». Уявіть, що на нижній полиці лежать на тарілці смачнющі сосиски, а на верхній — стоїть кетчуп і мало не підстрибує — так хоче, щоб ним полили сосиски.

Щоб з'ясувати, де саме у списку знаходиться той чи той предмет, запам'ятайте предмети зі своєї «кімнати» в такому порядку:

1 БАТАРЕЯ

2 ТРУБИ БАТАРЕЇ

3 ЕКРАН ТЕЛЕВІЗОРА

4 АНТЕНА ТЕЛЕВІЗОРА

5 ВЕРХНЯ ПОЛИЦЯ

6 НИЖНЯ ПОЛИЦЯ

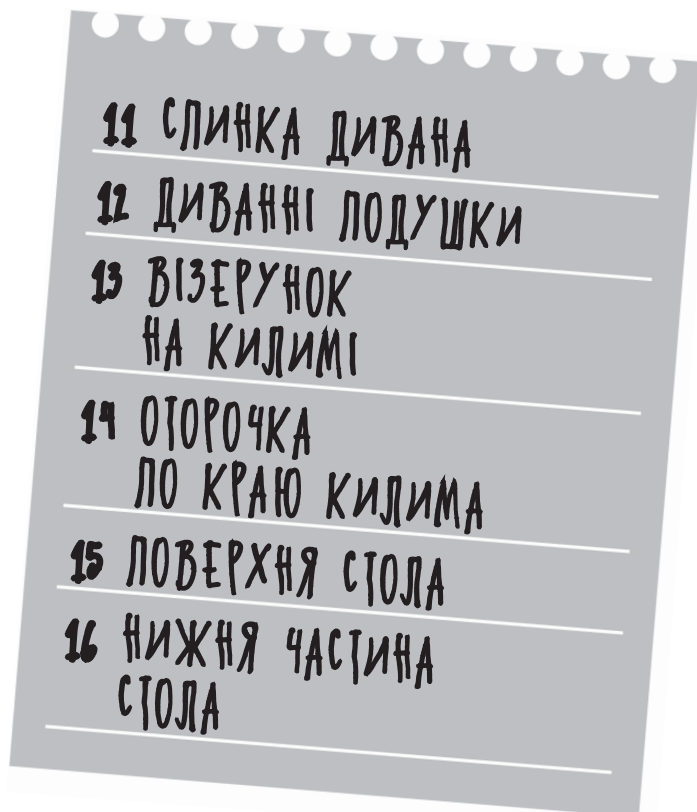
7 ВІКНО

8 ФІРАНКИ

9 ГАЧОК, НА ЯКОМУ ВИСИТЬ КАРТИНА

10 КАРТИНА

Щоб запам'ятати вісім предметів зі списку, пройдіться «кімнатою пам'яті» й «залиште» кожен із цих предметів на певному елементі обстановки. Коли вам почнуть ставити запитання, спершу намалюйте у своїй голові відповідну частину кімнати, а тоді «подивіться», що ви там залишили. Приміром, предмет, записаний у списку під номером 8, ви знайдете на шторах.

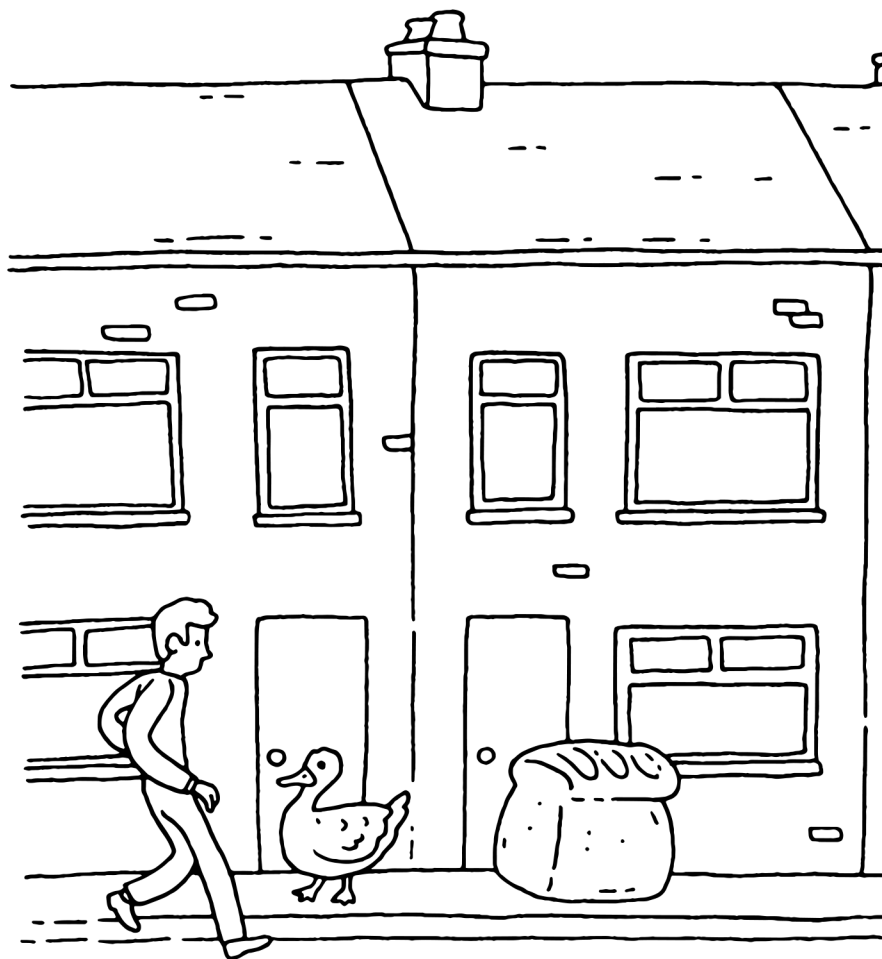

Я перевіряв цю техніку на практиці з групою десятирічних підлітків. Я запропонував учасникам експерименту два різні списки. Перший список вони заучували традиційним способом — читаючи його, а для запам'ятовування другого застосували «метод кімнати». Один хлопчик, на ім'я Метт, отримав найбільш вражаючі результати. У звичний спосіб він зумів запам'ятати 4 пункти, а за допомогою «методу кімнати» — усі 16!

Ви помітите, що більшість слів зі списку застрягають у вашій пам'яті щонайменше на годину, а іноді й на день чи навіть на тиждень. Ви можете скористатися «кімнатою пам'яті» з цієї книжки або ж вигадати власну. Це може бути реальна кімната, приміром, ваша спальня чи шкільний кабінет, або ж ви можете змалювати щось у своїй уяві.

Ш, ЛЮДИНА З ПРИГОЛОМШЛИВОЮ ПАМ'ЯТТЮ

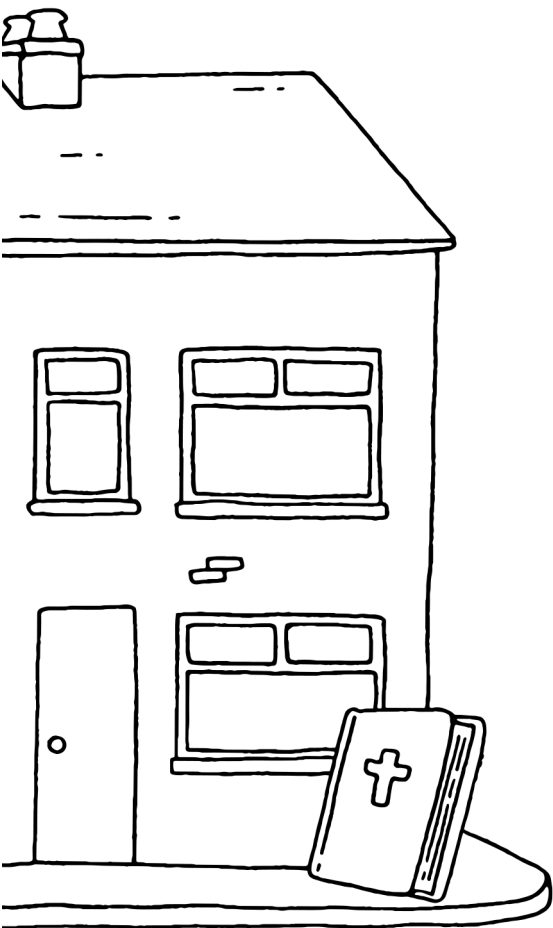
Якщо практикувати, «метод кімнати» допоможе вам запам'ятати значно більше інформації, ніж ви могли сподіватися. Та, хоч би як ви старалися, зрівнятися з людиною з найбільш приголомшливою пам'яттю, чемпіоном усіх часів і народів, вам навряд чи вдасться.

Прізвище цього чоловіка — Шерешевський, і народився він наприкінці 1800-х у Росії. На вражаючу пам'ять Шерешевського, якого, зрештою, всі знали просто як Ш, звернули увагу, коли він працював кореспондентом у газеті. Одного ранку редактор цієї газети проводив брифінг для своїх підлеглих-журналістів, коли раптом помітив, що Ш зовсім нічого не занотує. Редактор звинуватив його у недбальстві, й тоді Ш дослівно повторив усі вказівки, дані на тому брифінгу.

Редактор був приголомшений, а от сам Ш й гадки не мав, що зробив щось незвичайне.

Учений на ім'я Олександр Лурія проводив експерименти з пам'яттю Ш. Психолог був вражений, виявивши, що Ш здатен повторити будь-який заданий перелік цифр і слів. Якими б складними не були завдання, Ш жодного разу не припустився помилки. Лурія упродовж тридцяти років вивчав пам'ять Ш і щоразу отримував вражаючі результати. Часом він міг попросити Ш пригадати завдання, дане йому 15 років тому.

— Ти пам'ятаєш, яке завдання я давав тобі у 1929-му? — запитав Лурія одного чудового дня 1944 року.

Ш замислився на мить, а тоді відповів:

— Так, пам'ятаю. Те завдання ви дали мені у своїй квартирі. Ви тоді сиділи за столом, а я — у кріслі-гойдалці. Ви були вбрані у темний костюм, і я пам'ятаю, як промовили: «1, 13, 74, 29».

Лурії було дуже цікаво дізнатися, як Ш здійснює ці приголомшливі трюки з пам'яттю. Ш розповів про незвичайний спосіб, у який працює його мозок. Насамперед, він запам'ятовував усе у вигляді картинок. Якщо йому потрібно було завчити список слів, чоловік починав уявляти, що перебуває в якомусь знайомому місці, приріром, на вулиці, де живе. А тоді він «вирушав на прогулянку» тією вулицею і, коли проходив повз якийсь знайомий об'єкт, скажімо, свої вхідні двері, «прикріплював» до нього слово, яке мав запам'ятати. Тож якщо йому потрібно було запам'ятати слова «качка, буханець хліба і книжка», він «бачив» качку на своїх вхідних дверях, буханець — на першій сходинці, а книжку — на розі вулиці. Винайдена ним техніка запам'ятовування повністю відповідала Сімонідовому «методу кімнати»!

Ця техніка запам'ятовування за допомогою зображень працювала також і з цифрами, у яких він завжди бачив якісь картинки. От, наприклад, коли його просили подумати про цифру 2, він уявляв темний прямокутник.

Ш міг забути щось лише тоді, коли залишав предмет у такому місці, де його було важко побачити. Одного разу він забув слово «яйце», тому що подумки поклав його навпроти білої стіни, де його було неможливо розгледіти. А ще якось він забув слово «черевик», оскільки заховав його в темному закутку своєї вулиці. Зрештою він зумів розв'язати цю проблему, додавши до картинки вуличний ліхтар!

Ш пам'ятав навіть той період, коли був немовлям. Він міг побачити у своїй уяві, як мама стоїть над ліжечком і дивиться на нього. Міг пригадати відчуття затишку, яке виникало, коли він чув її голос. У дитинстві в нього була настільки бурхлива уява, що хлопчик, можна сказати, жив у вигаданому світі. Іноді вран-

СТВОРЮЙТЕ ВЛАСНІ МНЕМОНІЧНІ ПРИЙОМИ

Тепер, коли ви ознайомились з усіма мнемонічними прийомами з цієї книжки, чому б вам не вигадати власні? Існують сотні різних тем, до яких іще ніхто не придумав справді дієвих мнемонік! Не пригадую, щоб я коли-небудь чув про якийсь мнемонічний прийом для запам'ятовування гірських хребтів, поп-співаків, кінозірок, столиць, футбольних команд... і багато чого іншого. Хтозна, можливо, через деякий час усі користуватимуться саме вашим мнемонічним прийомом.

